

Η ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ ΜΑΣ

Η ΞΑΝΘΟΜΑΛΛΟΥΣΑ

Η τραγική ηρώια των Σφακιών στα χρόνια της Ένετοκρατίας. Η ώραία κεπέλλα του Στρατή Σχορδίλη με τις ξανθές πλεξούδες. Η επίθεσις ενός Βενετοτσανού σακάρου. Τά επακκλεύουα. Πώς εκδικούνται την τιμή τους οι Κρητικοί. Ο Παλιός και η Χρυσομαλλούσα. Στα βουνά της Σαμαριάς. Τα κεντήματα της κέρης και η τρικυμία του εγκεφάλου της. Της «Χρυσής το μνήμα», κ.τ.λ.

Η τραγική ιστορία που θα διηγηθούμε, συνέβη στην πολυτάλα Κρήτη, στον καιρό της Ένετοκρατίας, που διοικούσε το νησί ο δούκας Γραδενίγος, σκλήρος και τυραννικός άρχοντας.

Υπήρχε τότε στα Σφακιά, σ' άριστο του μικρού λιμανιού Πρωτοπύλο, υποθαλασσίνο ένα Βενετοτσάνο κατάρου, όπου διάμενε φρονιά Ένεταν...

Ο φρονιάρχος, όνομαζόμενος Καπουλέτος, είχε βγει μία μέρα σε ζωνη, στα γύρω βουνάκια, όπου κατά τον Άβαντον γίνονται περιπέματα δούτιων... Κατά το δειλινό, γυρίζοντας στο κάστρο, λίγο έξω από το χωριό Μεσοχώρι, απάντησε μία όμορμητή κοπέλλα, ως δεκάξη ήταν, τη Χρυσομαλλούσα, κορη του Στρατή Σχορδίλη η Βουνοδουκά... Η οικογένεια Σχορδίλη είχε μία από τις ιστορικότερες της Κρήτης, γιατί έφραζε πολλές θύσεις στους αγώνες της...

Η Χρυσομαλλούσα έφυγε από το χωριό με τις δούλες της, όπου είχαν κατέβει να λησάνουν πανιά της προίκας της. Στα πατριωτικά εκείνα χρόνια έσώζετο άσπρη η άραία συνήθεια να πηγαίνουν ή άρχοντοσύνες στη θάλασσα, στα ποτάμια ή στις βουνοάντες, συνδυομένους από τις δουλοπρεπείς τους, και να επιστοτούν στην λήθη των ούρων. Είνε μία σωμαθητική συνήθεια, που τη βλέπουμε και στην Όδισσα, στην όμοια εκείνη σκηνή της Νουωιάς και του Όδυσσέως...

Ο κόρης Καπουλέτος, άπτοπος του τάγαματος του Άγιου Μάρκου, άνθρωπος διεφθαρμένος, συνήθισμένος από την πατρίδα του στις έβουλε κατακτήσεις, μόλις είδε την Κρητικούτσικα θαλασσοθήρα από την όμορφιά της και γύρισε απάνω της να την φιλήση... Η Χρυσομαλλούσα, χερουδιάνη και θαροαία κοπέλλα, του έδωσε ένα γερό μπάτο, ενώ συγγνώμη ή δούλες της έπαιρανε πέτρες να τον λιθοβολήσουν.

Θυμωμένος τότε ο Βενετοτσάνος, βράζει την ανηχητική του μάγαρα και αρπάζοντας την κόρη από τις δύο πλοίεςες Ξανθές πλεξούδες της, που εκουάτιζαν χαριτωμένα στις πλάτες της, τις κόβει και φέρνει σιόντας τις πλεξούδες σε λάφυρο... Θα τις έστειλε στη Βενετία να στολίσουν το κεφάλι, ποός Ξεοί, ποός ηρωσμένης έρωμένης του!...

Η Χρυσομαλλούσα γυρίζει άμέσως στο πατρικό της σπίτι και κλαίγοντας άταρηόρητα, δείχνει στους δικούς της πως την κατάντησε ο Βενετοτσάνος φρονιάρχος, και διηγείται με σπαραχτικά λόγια τη σκηνή του ξετυλισμού της.

Ο πατέρας της κόρης σιωποδάνθηκε όλο το μέγεθος της προσβολής, γίνανε θηριο από την όργη του, παίρνει τ' άματά του, και άκολοθούμενος από τους συγγενείς του πηγαίνει να βρή τον ίδιοσήτη της οικογενειακής του τιμής...

Μόλις ο Στρατής Σχορδίλης απάντησε τον Ένετο φρονιάρχο, τράβηξε το σπαθί του, γύνησε απάνω του, και τον έκανε κομμάτια... Οι στρατιώτες όμως του Καπουλέτου είδαν από το κάστρο τη σκηνή του φόνου, έπηραν τα όπλα τους και βγήκαν να εκδικηθούν τον άρχοντό τους...

Μάχη φονηκή έπακολούθησε. Οι Σχορδίληδες έπολέμησαν με ανατοίχο και πέσινα, έσπάσανον άρκετους Ένετους και άνάγγασαν τους λοιπούς να ημίσουν στη φυγή τη σωτηρία τους, και να κλειστούν στο κάστρο τους, περιεμμένους άπ'έξω βοήθεια...

Στο μεταξύ, ο Ένετός διοικητής της Κρήτης, που έμεινε στα Χανιά, έμαθε τα άμνηστα γεγονότα και διάταξε να βγή στρατός και πηγαίνοντας στα Σφακιά, να τιμωρήσει την οικογένεια Σχορδίλη...

Τότε ο Στρατής και οι συγγενείς του εκατάλαβαν ότι άλλο μέσο σωτηρίας τους δεν ήπρχε, παρά να καταφύγουν στη Σαμαριά. Ένα χωριό της λεγομένης Άγιά Ροιμειλής. Η Σαμαριά βρίσκεται σε μία άπότομη όρεινή τοποθεσία, που μόνο μ' ένα άσπίτη φαράγγι μπορεί κανείς να συγγωνισθή.

Στο χωριό αυτό μαζεύτηκαν όχι μόνο οι Σχορδίληδες, αλλά και

δύο άλλες οικογένειες, που είχαν συγγενικούς δεσμούς μαζί τους, οι Ψαρομήλιγοι και οι Πατέροι, οι όποιοι άπεφάσιζαν να συνταπίσουν την τύχη τους...

Μαζί με τους Κρητικούς αυτούς, τους άποφασισμένους γ' άμυνθούν για την τιμή και τη ζωή τους, ήταν και ο άραβονομιστικός της Χρυσομαλλούσας, ο Παλιός Ψαρομήλιγος, νέος είκοσι μόλις έτών, όμοιος και τοιαύτος, γεμάτος ένδοξοισιά, τρελλός από Έρωτα στη μνηστή του.

Σε κάποιες μέρες κατέφθασε άγριος ο Ένετικός στρατός, έπολόρησε το χωριό, ένήργησε διάφορες επέθεσεις, αλλά δεν ήπρχε να το κρείνηση. Άεκαπατή διάλεξη: μήνες οι γενναίοι Κρητικοί άπέκρουαν τους Ένετους, στα δισωτά εκείνα βουνά, όπου άηχο μόνο και άρχοντάτσικα υπορούσαν να φτάσουν στους άπαιτητους βράχους και στα μονοπάτια τους, που φαίνονται σαν να τα έδημιούργησε επίτηδες, ή φύσις γιά καταφύγιο της τιμής και της έλευθεσίας των κατοίκων.

Οι γενναίοι Κρήτες πολεμιστάς ζούσαν στο μεταξύ από με άγρια γόρτα, με σάλμαγρια που έμείζανον γύρω στους βράχους, άλλα και οι άλλοι Κρητικοί δεν τους άβαναν χωρίς βοήθεια. Όποτε μπορούσαν, τους έφρχιαν άπ'έξω τροφές, προσάπνον τη νύχτα, σε ώρες κακοκαιρίας, που ή φρονιάρχος των Ένετων έξαλοφονέτο.

Ο Ιωαννης της Κρήτης γράφει σχετικά: «Εκεί διεδραματίσθη επί δεκαετή μήνος το συγγηνητικόν δράμα της αδικον επιθέσεως με την άμυναν και την εκδικήσιν, της τιμής με την άκολασίαν, της έλευθερίας με τον δεσποτισμόν, του έρωτος με την πίστιν, της συγγηνικής άφροσύνης με την θυσίαν πάσης άνασώσεως της ζωής». Εκεί όλα τα άσθηματά της ψυχής και της καρδιάς διετέλλον εις άκατάπαστον άγώνα άπελλισμένης έγκαρτερήσεως και γενναίοτητας κατά παναχώρου και τρομεράς έξουσίας...

Τέλος, κατά τον 17ον μήνα οι Ένετοί, που είχαν πάθει πολλές καταστρώφες, άρχισαν να καταλαβαίνουν ότι δεν θα μπορούσαν να κρείνησουν τη Σαμαριά. Ήταν άνοιξη. Όζολόρη η έπαρχία των Σφακιών έλάβαινε μερος και ύποστηριχες ενεργητικότερα τόσα τους Σχορδίληδες και τους Ψαρομήλιγγους που είχαν κλάδος και παραλαβία συγγενικά σε όλα τα χωριά της επαρχίας... Οι Ένετοί είδαν την εξέγερση αυτή των χωριών και βιάστηκαν να λύσουν την πολιορκία και να φύγουν από τα βουνά της Σαμαριάς...

Οι πολιορκούμενοι βγήκαν τότε και Ξαπλώθηκαν στα γύρω χωριά, έμειναν όμως για άρκετά χρόνια σε μία κατάντασι επιφυλακτική και μόνο μετά το θάνατο του δούκα Γραδενίγος Ξανανύρισαν στην ίδιατηρή τους πατρίδα...

Στο μεταξύ όμως η όμοια Χρυσομαλλούσα, — έξ αίτιας της όποιας είχαν γίνει τόσες συμφορές, — είχε καταλήξει από άγίαρτηνη μελαγχολία, ή καθημερινή τραγωδία του θανάτου, των στερήσεων, της ταλαιπωρίας που έβλεπε γύρω της, της έκακομένης την ψυχή και της έθλόωσε το λογικό. Διηγούνται ότι σε όλο το διάστημα του άγώνος φρονόνο μαύρο πέπλο στο κεφάλι. Φοδόναν — όπως έλεγε — ότι θα φανή πάλι άξανα μπροστά της κανείς άλλος Καπουλέτος να την άράξει, και γιά να γίνη άσχημη και άγνώριστη, άλειβε το πρόσωπό της με λιμάρι!...

Όλη την ήμερα κεντόνα, γιατί ήταν και Ξεοχη στα βράχια. Κεντόνα διάφορες πολεμικές σπάνες, και είχε σιγά-σιγά κατορθώσει να έξεικονισθή όλους τους άνδρσιους πολεμιστάς, και ίδιος τὰ κατορθώματα του άεφρόγυ της Ρωϊσσο και του άραβονομιστικού της. Με τον καιρό ή άτιχη Χρυσομαλλούσα έμαρμόωσε και πέθανε. Τη θάψανε σ' ένα μικρό έκκλησάριο, κ' άκόμη δείχνεται εκεί ή θέσις: «Τ ή σ' Χ ρ υ σ ο μ α λ λ ο υ σ ε τ ο μ ν η μ α».

Κατόπιν όλων αυτών, ή τραγωδία έπρωόρησε γυήγορα στη λήθη της. Μετά τη διάλυση της πολιορκίας, έβρασε και ή μάννα της Χρυσομαλλούσας από τη λύπη της... Ο άραβονομιστικός της πεθαμένος δεν ήθέλησε να φύγη από το χωριό έκεινο, που έμεινε το θέατρο δεκαεπταμηνίου πολέμου. Έμεινε στη Σαμαριά, γυρίζοντας γιά

Η χρυσομαλλούσα Σχορδίλη

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΤΟΥ HENRI LAVEDAN

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΤΗΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΛΒΕΡΤΟΣ ΜΠΡΕΣΣΟΛ, 40 ετών.
ΚΑΙΤΗ ΒΡΕΜΟΝ, 29 ετών.

(Στο σπίτι της Καίτης. Σ' ένα μικρό σαλόνι. Η Καίτη και ο Αλβέρτος κάθονται σιμά ο ένας στον άλλο και συνομιλούν. Είναι ώραία ανοιξιάτικη βραδιά. Από το ανοιχτό παράθυρο μπαίνουν τα άρωματά των ανθισμένων παχαλιών).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Γιά σεφθήτε, Καίτη. Είναι τώρα είκοσι χρόνια που έρχομαι στο σπίτι σας. Σας ξέρω από μικρούλα...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι... Ουμνάια.
ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Έχω λοιπόν το δικαίωμα να σας μιλήσω θαρραστά. Νά σας ανοιξώ όλη μου την καρδιά. Μά και σεις πρέπει χωρίς κανένα διαταγιά να μου πείτε τι κρύβετε στην καρδιά σας.

ΚΑΙΤΗ.— Σας άκουω, φίλε μου...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Λοιπόν, πείτε μου, γιατί δεν με θέλετε για σύζυγό σας; Είναι τόσο καλός;...

ΚΑΙΤΗ.— Κάθε άλλο. Είσαοτε πολύ-πολύ καλός.
ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Όχι, Καίτη... Δεν είναι ούτε πολύ καλός, ούτε πολύ καλός. Μά θα προσπαθήσω να σας κάνω όσο το δυνατόν πιο ευτυχιμένη.

ΚΑΙΤΗ.— Και ναι, και όχι...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Τι θέλετε να πείτε, Καίτη;
ΚΑΙΤΗ.— Τιποτέ... τίποτέ... "Ας μιλήσουμε γι' άλλα πράγματα...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Όχι... Θέλω να μου πείτε σήμερα όλη την αλήθεια. Πείτε μου λοιπόν, αγαπάτε άλλον; Γιατί δεν παντρεύεστε; Άραγα πάτε κάποιον άλλο, δεν είν' έτσι;

ΚΑΙΤΗ.— Όχι. Δεν αγαπώ παρά μόνον εσάς...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Μ' αγαπάτε, Καίτη!...
Αλήθεια;...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι. Σας αγαπώ μ' όλη μου την καρδιά.
Καίτη!... Κι' από ποτέ μ' αγαπάτε;

ΚΑΙΤΗ.— Μου φαίνεται ότι σας αγαπώ από τότε που σας πρωτογνώρισα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Θεέ μου! Γιατί μου τό κρύβετε; Γιατί να μη μου τό πείτε; Σας έχω ζητήσει σε γάμο τόσες φορές...

ΚΑΙΤΗ.— Σας τό είπα σήμερα γιατί ή πατήρατε να σας πω την αλήθεια. Κι' άραγα γιατί σήμερα έχω πάρει τη μεγάλη μου απόφαση.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Και πού είνε αυτή ή μεγάλη σας απόφαση; Καίτη;
ΚΑΙΤΗ.— Έχω άποφασίσει...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Τι, Καίτη, πές μου το, μη διατάξτε.
ΚΑΙΤΗ.— Έχω άποφασίσει να μη παντρευτώ ποτέ!...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Αυτό είνε άδικο, είνε έγκληματικό, Καίτη! Γιατί; Γιατί τό κάνετε αυτό; Θα λιπήσετε τους γονείς σας, τ' αδέρφια σας, τους φίλους σας.

ΚΑΙΤΗ.— Αλλά για τ' αδέρφια μου άκαρδώς δεν πρέπει να παντρευτώ. Αυτό τό παιδιά είνε χαμένα χωρίς έμένα. Μη μ' αναγκάζετε να σας πω τό οικογενειακό μου, φίλε μου. Σέρεστε, άλλωστε τόσες εθίδες έχω, χρόνια τόσα. Η ομοιδέουσα σ' αυτό τό σπίτι είναι ήρω. Μπορώ να πω ότι είναι ήρω και ή μητέρα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Τό ξέρω, αγαπημένη μου, καλή μου Καίτη. Αλλά επί τέλους, είνε καιρός να ξεκουραθώτε. Νά ήστε ησυχία κ' ευτυχιμένη.

ΚΑΙΤΗ.— Αυτό δεν μου τό επιτρέπει ή συνείδησίς μου.
ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Μά σεφθήτε, επί τέλους. Έχετε τή μητέρα σας. Γιατί μιλάτε σάν να μην έχετε κανένα στον κόσμο;

ΚΑΙΤΗ.— Η μητέρα μου είν' από τις γυναίκες έξαινες ή όποιες είνε κωμωμένες για να τις περιποιούνται και να τις χαϊδεύουν οι άλλοι.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είνε δηλαδή έγνοιαστρα.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, όχι! Έχει τόσο καλή καρδιά! Μά είνε γενηλής εκ φάσεως. Κι' αυτό πάλι, όχι γιατί τό θέλει, αλλά γιατί δεν είνε καλής υγείας. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να πηγαίνει στο Βισού.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είνε δηλαδή έγνοιαστρα.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, όχι! Έχει τόσο καλή καρδιά! Μά είνε γενηλής εκ φάσεως. Κι' αυτό πάλι, όχι γιατί τό θέλει, αλλά γιατί δεν είνε καλής υγείας. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να πηγαίνει στο Βισού.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είνε δηλαδή έγνοιαστρα.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, όχι! Έχει τόσο καλή καρδιά! Μά είνε γενηλής εκ φάσεως. Κι' αυτό πάλι, όχι γιατί τό θέλει, αλλά γιατί δεν είνε καλής υγείας. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να πηγαίνει στο Βισού.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είνε δηλαδή έγνοιαστρα.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, όχι! Έχει τόσο καλή καρδιά! Μά είνε γενηλής εκ φάσεως. Κι' αυτό πάλι, όχι γιατί τό θέλει, αλλά γιατί δεν είνε καλής υγείας. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να πηγαίνει στο Βισού.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είνε δηλαδή έγνοιαστρα.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, όχι! Έχει τόσο καλή καρδιά! Μά είνε γενηλής εκ φάσεως. Κι' αυτό πάλι, όχι γιατί τό θέλει, αλλά γιατί δεν είνε καλής υγείας. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να πηγαίνει στο Βισού.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είνε δηλαδή έγνοιαστρα.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, όχι! Έχει τόσο καλή καρδιά! Μά είνε γενηλής εκ φάσεως. Κι' αυτό πάλι, όχι γιατί τό θέλει, αλλά γιατί δεν είνε καλής υγείας. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να πηγαίνει στο Βισού.

Ποιός θέαμενε εδώ στο σπίτι με τό παιδιά, άν παντρευόμουν ήρω;
ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Φτώχη μου Καίτη! Πέφρασε όλη σου τή ζωή ως τόσα θυσιαζόμενη για τους άλλους. Και θέλεις να εξακολούθησες αυτή τή ζωή; Αί, λοιπόν, ήρω δεν θέλω πια να θυσιαζόσασαι έτσι... Δεν θέλω...

ΚΑΙΤΗ.— Μην έπιμένετε. Αλλάγετε. Η θέσις μου είνε εδώ... Έδώ...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Ας παντρευόσασαι μ' ής μείνουσε εδώ.
ΚΑΙΤΗ.— Όχι, φίλε μου. Όταν παντρευώ δεν θ' άνήγω πια στους δικούς μου. Αν μάλιστα άποχτήσω και παιδιά...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Μά, επί τέλους, δεν σκεπτεσθε λίγο και τήν δική σας εύτυχία;
ΚΑΙΤΗ.— Η δική μου εύτυχία είνε ένα ζήτημα έντελώς δευτερεύον.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Και τήν δική μου τήν εύτυχία δεν τήν σκεπτεσθε καθόλου, Καίτη;
ΚΑΙΤΗ.— Ω, θα μπορούσθε να ήστε ευτυχισμένοι και χωρίς έμένα. Οι άνδρες λημονούν εύκολα.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Α! Έτσι νομίζετε λοιπόν; Είσαοτε σκληρή όταν μιλάτε έτσι, Καίτη. Είνε χρόνια τόσα που σας αγαπώ, υποφέρο σιωπηλά, και σας περιμένω. Και σήμερα, σήμερα μ' άρνεσθε για πάντα, και για τηρηγορία μου λέτε, ότι θα σας ξεχάσω γρήγορα. Όχι, Καίτη. Δεν θα σας ξεχάσω. Θα πεθάνω από τή λύπη μου!...

ΚΑΙΤΗ.— Δεν θα πεθάνετε, φίλε μου. Δεν πεθαίνει κανείς όταν θέλει. Πολλές φορές μάλιστα, ή λύπη και ή δυστυχία δίνουν πολύ περισσότερο δύναμη στον άνθρωπο, παρά ή χαρά και τ' αίσθησι. Η θυσία διαφυγώνει και ξεσηκώνει. Άλλωστε, ποιός άνθρωπος στον κόσμο είνε τελείως εύτυχής;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Είσαοτε ένα όν ιδανικό, Καίτη. Είσαοτε ένας άγγελος! Αλλά ήρω είναι ένας άνθρωπος. Δεν μπορώ να γτώσο ως τ' ήγη τής δικής σας θυσίας. Υποφέρο, Καίτη! Κι' όπως άποφασίσει, τήν γλυκιά αυτή ανοιξιάτικη βραδιά, θάθελα να είμαι χαρούμενος, θάθελα να ήλιούσο...

ΚΑΙΤΗ.— Υποφέρο μ' ήρω άρεστιά, φίλε μου. Ποδώ μ' ήρω τήν εύτυχία. Αλλά παίρνω δύναμη από τήν ίδια μου θυσία. Τ' αδελφάκια μου τίζω μεγαλώςια δια ήρω. Κι' έχω τον ασίαμό άνάγκη τής ποσοτικής μου. Κι' οι γονείς μου, όσο μ' άν ήνε ότι θέλουν να παντρευτώ, με θέλουν πάντα μαζί τους. Κι' είνε εύχαριστημένοι κατά βάθος, γιατί δεν άποφασίζω να παντρευτώ. Κι' ήρω είναι πάλι εύχαριστημένη γιατί τόσες νοσήθη εύτυχίες και γιατί ξέρω πού τήν εύτυχία τους αυτή τήν χωστάς σε μένα. Αν μ' αγαπάτε λοιπόν αληθινά, δώστε μου θάρρος κ' ενισχύστε με στο να εξακολουθήω να θυσιαζόμουν έτσι, και να είμαι εύχαριστημένη γι' αυτό.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Θα προσπαθήσω να ίσοφέρω χαμογελώντας μ' ήρω όπως και σεις, Καίτη. Αλλά ως ποτέ; Δεν θα μου δώσετε καμιά έλπίδα για τό μέλλον;
ΚΑΙΤΗ.— Για τό μέλλον; Μά είναι σχεδόν τριάντα έτών!

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Κι' ήρω σαράντα.
ΚΑΙΤΗ.— Τότε... άργότερα ίσοσο... Όταν θα είναι μόνη. Όταν οι γονείς μου γονείς δεν θα ήλάθουν πια, όταν τ' αδελφάκια μου θα έχωον μεγαλώσει, ίσοσο λοιπόν τότε... άν δεν έχετε άλλάξει ή δέξες, μ' άν μ' αγαπάτε αληθινά, θα γίνω σύζυγός σας. Αλλάγετε.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Θα περμένω.
ΚΑΙΤΗ.— Εύχαριστώ. Μά θα είναι τόσο γρηά τότε!...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ θα είναι πάντα πιο γρηά από σένα, Καίτη. Τι σημαίνει ή δική; Θα είσαοτε ένα άγαπημένο ζευγάρι. Θα έχωον μερδίσει ό ένας τόν άλλον βτερο από τόσων χρόνων διαζωμίου.

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ήθάρμοτε τό δικαίωμα να είσαοτε εύτυχεις, έστω κ' άργά.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Φτώχη μου Καίτη!... Αγάπη μου, αγάπη μου!...

τη. Αλλά ως ποτέ; Δεν θα μου δώσετε καμιά έλπίδα για τό μέλλον;
ΚΑΙΤΗ.— Για τό μέλλον; Μά είναι σχεδόν τριάντα έτών!

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Κι' ήρω σαράντα.
ΚΑΙΤΗ.— Τότε... άργότερα ίσοσο... Όταν θα είναι μόνη. Όταν οι γονείς μου γονείς δεν θα ήλάθουν πια, όταν τ' αδελφάκια μου θα έχωον μεγαλώσει, ίσοσο λοιπόν τότε... άν δεν έχετε άλλάξει ή δέξες, μ' άν μ' αγαπάτε αληθινά, θα γίνω σύζυγός σας. Αλλάγετε.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Θα περμένω.
ΚΑΙΤΗ.— Εύχαριστώ. Μά θα είναι τόσο γρηά τότε!...

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ θα είναι πάντα πιο γρηά από σένα, Καίτη. Τι σημαίνει ή δική; Θα είσαοτε ένα άγαπημένο ζευγάρι. Θα έχωον μερδίσει ό ένας τόν άλλον βτερο από τόσων χρόνων διαζωμίου.

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ήθάρμοτε τό δικαίωμα να είσαοτε εύτυχεις, έστω κ' άργά.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

ΑΛΒΕΡΤΟΣ.— Εργώ είναι ήδη εύτυχής! (Φιλεί τ' άχέρια της). Σας αγαπώ τόσο, Καίτη!... Και ή βραδιά είνε τόσο γλυκιά!...

ΚΑΙΤΗ.— Ναι, φίλε μου, ναι, Αλλάγετε, ή βραδιά είνε γλυκιά, όλα μοσχοβολούν, δια είν' ερωτευμένα... (Κλαίει).

